

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Katedra cestovního ruchu

Využití historických památek ve městě

Polná

bakalářská práce

Autor práce: Andrea Culková

Vedoucí práce: MUDr. Lubor Čuta

Jihlava 2020

Vysoká škola
polytechnická
Jihlava

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce:

Andrea Culková

Studijní program:

Ekonomika a management

Obor:

Cestovní ruch

Název práce:

Využití historických památek ve městě Polná

Cíl práce:

Cílem práce je zvýšit propagaci místních památek a jejich využití pro potřeby cestovního ruchu v dané oblasti, tj. Polná a okolí.

MUDr. Lubor Čuta
vedoucí bakalářské práce

RNDr. Eva Janoušková, Ph.D.
vedoucí katedry
Katedra cestovního ruchu

Abstrakt

CULKOVÁ, Andrea: Využití historických památek ve městě Polná. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava. Vedoucí práce: MUDr. Lubor Čuta. Stupeň odborné kvalifikace: bakalář. Jihlava 2020. 55 stran.

Cílem bakalářské práce je udělat a navrhnout zlepšení návštěvnosti v oblasti cestovního ruchu, pomocí ročních výkazů návštěvnosti, které jsou dostupné. Na základě těchto zjištěných informací bych ráda navrhla jisté možnosti, které by zlepšily kvalitu a rozšíření nabídek v oblasti cestovního ruchu. Teoretická část se zabývá především popisem města Polná a největších lákadel pro cestovní ruch, jakou jsou Hrad a zámek Polná, Chrám Nanebevzetí Panny Marie a Židovských památek. Část praktická je zaměřena především na analýzu současné návštěvnosti cestovního ruchu v Polné. Je řešena pomocí zjištěných informací ohledně návštěvnosti, poukazuje na možnosti zvýšení a obohacení dalšího rozvoje turismu a jeho využití v dané oblasti.

Klíčová slova

Město Polná, cestovní ruch, chrám Nanebevzetí Panny Marie, Židovství, Hrad a zámek Polná

Abstract

CULKOVÁ, Andrea: Utilization for historical monument in Polna. Bachelor thesis. College of Polytechnics Jihlava. Supervisor: MUDr. Lubor Čuta. Levels of professional qualification: Bachelor's degree. Jihlava 2020. 55 pages.

The aim of the bachelor thesis is to make and suggest improved visit rate in tourism, using the annual reports that are available. On the basis of this information, I would like to suggest some options that would improve the quality and expansion of tourism offers. The theoretical part deals mainly with the description of Polná and the biggest attractions for tourism such as Polná Castle and Chateau, Church of the Assumption of Virgin Mary and Jewry. The practical part is mainly focused on the analysis of the current traffic in Polná. It is dealt with the information about the traffic, which shows the possibility of increasing and enriching the further development of tourism and its use in the given area.

Key words

The town Polná, tourism, temple of the Assumption Virgin Marie, judaism, castle and chateu Polna

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „AZ“).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v knihovně VŠPJ a s jejím užitím k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě VŠPJ.

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou mé bakalářskou práci se plně vztahuje **AZ**, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom/a toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne 18. listopadu 2019

.....
Podpis studenta/ky

Poděkování

Děkuji vedoucímu mé bakalářské práce MUDr. Luboru Čutovi za přínosné rady, ochotu a nápady při zpracování této práce. Poděkování patří i mé rodině a zajisté i informačnímu centru za poskytnutí dokumentů potřebných ke zpracování bakalářské práce

Obsah

Úvod.....	11
Motivace	13
Cíl práce	13
1 Teoretická část	14
Současný stav problematiky	14
1.1 Analýza současného stavu řešené problematiky	14
1.2 Diskuse a literatura.....	14
1.3 Metody a jejich zdůvodnění	14
2 Obecná charakteristika řešené oblasti.....	15
2.1 Město Polná.....	15
Období úpadku.....	16
Současnost	16
Neslavně významné roky.....	16
Demografické údaje	17
Vedení města.....	17
Zastupitelstvo města	18
2.2 Hrad a zámek Polná	19
Historie.....	20
2.3 Městské muzeum Polná.....	21
2.4 Stará škola	23
Z historie polenské školy	24
2.5 Průvodce expozicí	25
2.6 Židovské památky	26
2.7 Synagoga	27
2.8 Židovský hřbitov	27
2.9 Židovská čtvrť	28
2.10 Hilsnerova aféra.....	30
2.11 T. G. Masaryk v Polné.....	31
2.12 Kostel Nanebevzetí Panny Marie	32
2.13 Průmysl v Polné.....	35
Pivovar v Polné.....	35
3 Praktická část	37
Polná z hlediska cestovního ruchu.....	37
3.1 Významné osobnosti Polné	37

3.2	Demografický vývoj.....	38
3.3	Podmínky pro život.....	39
3.4	Podmínky pro rozvoj cestovního ruchu v dopravě	39
	Silniční doprava	39
	Železniční doprava.....	39
	Cyklostezky	40
3.5	Ubytovací služby a stravovací služby	41
4	Analýza současného stavu návštěvnosti památek.....	43
5	Návrh na zlepšení propagace města.....	46
5.1	Cyklostezka	46
5.2	Vybudování koupaliště.....	47
5.3	Informační tabule v centru	47
5.4	Marketingové propagace města pro cestovní ruch.....	48
5.5	Organizační jednodenní výlety po Polné a jejím okolí	48
	Závěr	50
6	Seznam použité literatury	52
6.1	Internetové zdroje.....	53
6.2	Přílohy	55

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Poloha města Polná	15
Obrázek 2 - 2007, hrad z druhého nádvoří (zdejší podoba) [6]	19
Obrázek 3 - 1645, hrad Polná [6]	20
Obrázek 4 - Expozice starých řemesel [7]	22
Obrázek 5 - Ukázka expozice staré školy [8]	23
Obrázek 6 - Děkanský chrám, 1890 [10]	33
Obrázek 7 - Cyklistické trasy v Polné [15]	40

Seznam tabulek

Tabulka 1 Struktura obyvatel Polné	17
Tabulka 2 Návštěvnost Městského muzea 2016	43
Tabulka 3 Návštěvnost Nanebevzetí Panny Marie 2016	43
Tabulka 4 Návštěvnost Městského muzea 2017	44
Tabulka 5 Návštěvnost Kostel Nanebevzetí Panny Marie 2017	44
Tabulka 6 Regionální židovské muzeum 2017	44
Tabulka 7 Návštěvnost Městského muzea 2018	44
Tabulka 8 Návštěvnost Kostel Nanebevzetí Panny Marie 2018	45

Seznam použitých zkratek

CR	cestovní ruch
MěÚ	Městský úřad
MěstNV	Městský národní výbor
TIC	turistické informační centrum

Úvod

Vzhledem k tomu, že jsme ve stádiu rozvojové země a snažíme se tak upoutat a přilákat co nejvíce návštěvníků, patří cestovní ruch neodmyslitelně k našemu životu. Cestování, objevování a poznávání nových památek je jakousi náplní našeho života. Dříve i dnes, se velmi často setkáváme s cestovním ruchem, pro který patří neodmyslitelně i peníze. Ovšem dá se cestovat i s menší finanční částkou, nebo bez ní. Dnešní doba umožňuje širokou škálu možností a je jen na člověku, jak ji využít, případně rozhodnout se, co je zajímavější. Cestovní ruch patří v posledních letech k největšímu fenoménu 21. století a přispívá k dynamičtějšímu rozvoji ekonomiky. Řeší problematiku nezaměstnanosti, podílí se na rozvoji dopravní i technické infrastruktury, pomáhá s vybudováním a ochranou přírody s krajinou. Zároveň zvyšuje kvalitu ubytovacích zařízení.

Je ve vlastním zájmu každého člověka v jakémkoliv věku, aby se obohacoval poznáváním nových míst. V dnešní době, téměř každý člověk využívá internet a prohlíží si svět virtuálně, místo toho, aby objevoval nová místa na vlastní oči. Cestovní ruch tak musí vzbudit zájem a upoutat svým bohatstvím návštěvníka. Daná destinace tak musí budovat zařízení, kterými k sobě připoutá návštěvníka a to z pohledu atraktivit, ubytovacích zařízení či restaurací. Jejich hodnotu zvyšuje i skutečnost, která přilákává návštěvníky v oblastech, kde lze najít přírodní památky. Díky tomu dnes považujeme tento fenomén za doplňující formu cestovního ruchu.

Cestovní ruch není pouze o cestování. Je to o návaznosti CR, který reprezentuje účastník CR a další položka je právě objekt, který je tvořen vším, co může vyvolat změnu výběru místa účastníka CR. Na tyto dvě složky jsou vázané prostředí ekonomické, ekologické, politické, sociální a technicko – technologické. Z hlediska různorodosti se ovšem tyto položky mohou lišit z hlediska světového, národního i regionálního. Z hlediska CR je velmi významná i oblast Vysočiny. Nachází se zde památky Unesca jako jsou historické jádro Telče, poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou a Židovská čtvrť a Bazilika sv. Prokopa v Třebíči. Je to kraj přírodních památek a rezervací, o čemž svědčí právě Žďárské vrchy. Panuje zde velká produkce hospodářství a velký význam má zde i ekonomika.

Kraj Vysočina a s ním spojené Polensko se může pyšnit svou krásou a nabídnout tak lidem odpočinkovou i rekreační zónu a dále stezky z hlediska naučných a poznávacích či vlastivědných. Nepostrádají se zde ani možnosti pro zimní sporty. Svou širokou historií může Polensko ještě dlouhá léta nabízet lidem to, co mnohokrát postrádají.

Motivace

Opečovávání stálých a budování nových památek je pro každou obec nesmírně důležité. Péče o tyto subjekty je finančně náročná, a proto je nutné podstupovat kroky, které pomůžou tyto prostředky získat. Návštěva dané destinace není pouze o objevování místa. Jde také o získávání financí potřebných na opečovávání památek a na zvýšení poskytovaných služeb. Teoretická část práce se věnuje popisu hlavních atraktivit se zajímavou a pestrou historií.

Cíl práce

Cílem práce je navrhnout a zároveň předložit charakteristiku a propagaci města v oblasti cestovního ruchu. Nejdříve se zaměřím na charakteristiku města Polná a jeho tři největší atraktivity, kterými jsou hrad a Zámek Polná, Židovská čtvrť a kostel Nanebevzetí Panny Marie. Dále budou popsány další atraktivity cestovního ruchu. Pomocí současné propagace historického města bude navázáno na vylepšení a obohacení přínosu pro město. Na základě těchto zdrojů budou navrženy nápady, které přispějí k rozšíření turismu a poznání místních památek.

1 Teoretická část

Současný stav problematiky

1.1 Analýza současného stavu řešení problematiky

Při analýze současného stavu řešení problematiky jsem našla převážně bakalářské práce. V bakalářské práci s názvem Polná jako středisko cestovního ruchu se autorka zabývá rozvojem cestovního ruchu a návrhy na opatření.

Další bakalářská práce byla napsána pod názvem Po stopách Anežky Hružové, kde autorka chce vzbudit zájem o případ Anežky Hružové a nabídnout tak její využití v cestovním ruchu.

V jiné bakalářské práci Regionální analýza mikroregionu Polensko se autor zabývá socioekonomickým potenciálem území vymezeného v katastru obcí a následně identifikaci silných a slabých stránek, rizik a příležitostí.

1.2 Diskuse a literatura

Při zpracování této bakalářské práce využiji přímé zdroje internetové a knižní publikace.

Přínosným zdrojem je kniha Polná od Jana Prchala, který vydal řadu knih o městě a zabývá se tak historií i současností historického města, kde poukazuje na rozvojové etapy.

Významným elektronickým zdrojem je oficiální webová stránka města Polná. Zde bylo možné získat a vyhledat dostupné informace o Zámku a kostelu, ale také i o samosprávě města a kulturní infrastruktuře.

1.3 Metody a jejich zdůvodnění

Pro metodu zpracování použiji práci s odbornou literaturou a fotografickou dokumentací. Teoretickou část práce budu zpracovávat na základě odborné literatury a při zjišťování návštěvnosti v jednotlivých památkách využiji práci s dostupnými zdroji z webových stránek.

2 Obecná charakteristika řešené oblasti

2.1 Město Polná

Z hlediska geografického leží právě zmíněná Polná na rozhraní tří dílčích jednotek Českomoravské vrchoviny, kterými jsou: Jihlavsko-sázavské brázdy na západě, Havlíčkobrodské pahorkatiny na severovýchodě a Brtnické vrchoviny na jihovýchodě. Nadmořské rozdíly přesahují v polenském katastru přes 100 m, kde jako nejvyšší bod je kopec Březina (574 m. n. m.), který lemuje jižní hranici, a nejnižším místem je údolí říčky Šlapanky (přes 460 m. n. m.). (Čejka, Franc, Hladík, 1992)

Obrázek 1 - Poloha města Polná

(zdroj: www.mapsgoogle.cz + vlastní zpracování [1])

Původní název města Polná vznikl od mnoha významů, jako například od slov „pole“, „polní hlídka“, „polom“ - vymýcení lesa, nebo také „plamen“ - žďáření, tj. vypalování lesa pro osídlení, avšak mohl také vzniknout od něčeho jiného.

Právě před kolonizací Vysočiny křižovaly toto území obchodní stezky, které vedly na všechny světové strany. V dnešní době je již známo, že přes náš region procházelo několik významných dálkových komunikací. Důkazem toho jsou v měšťanském pivovaru v Komenského ulici archeologické nálezy keramiky a kamenného byzantského křížku, který se nachází v úvozu zemské stezky Klešter.

Tyto předměty nám prokazují minulost, která byla na území pozdějšího města. Značně frekventovanou průchodní částí Vysočiny bylo za starověku Polensko. Od konce 12. století začalo postupné osídlování našeho kraje. Četné osady byly zakládány ve 13. století pro objevení stříbrné rudy mezi Přibyslaví a Polnou, a také kolem Jihlavy. Přesnou existenci založení Polné nemůžeme odhadnout, ale byla patrně založena počátkem 13. století a první osídlení přichází ke konci 12. století. (Prchal, 2010)

Období úpadku

Velkou tragickou událostí se pro Polnou stal rok 1863 (srpen). Mohutný požár pohltil téměř 189 domů a 456 rodin zůstalo zcela bez střechy nad hlavou. Nezachovaly se tak nádherné renesanční a barokní měšťanské domy. Novou vizáž i hospodářský charakter si město získalo po této události. Následující zvrat dolů přišel při stavbě Severozápadní dráhy, která vedla necelých 6 km mimo Polnou. (Polná, 2011)

Současnost

Polná se průběžně během svého století měnila. Sezimovo náměstí, kde se nacházelo původní trhové město, se později rozrostlo v město, které bylo obklopeno opevněním, po delším čase se šance překročila a stále se rozrůstá. V dnešní době je Polná průmyslovým městem, rozšířená o základní školu, sportovní areály, zdravotní středisko, komunální obchody a slavnou "Mrkvancovou poutí" – která je jednou z největších poutí u nás na Vysočině. (Polná, 2011)

Neslavně významné roky

Neslavně významnými roky se staly pro Polnou letopočty 1899 a 1900. Dne 29. března 1899 byla v lese Březina zavražděna devatenáctiletá švadlena Anežka Hrůzová. "Hlas lidu" označil za pachatele občana zdejší židovské obce Leopolda Hilsnera (tzv. "hilsneriáda"). Vyšetřovatelé i soudci nečekaným výbuchům antisemitismu podlehli a pobuda Hilsner byl, nejprve v září 1899 v Kutné Hoře a posléze v měsíci listopad 1900 ve městě Písek, odsouzen k trestu smrti.

Pozdější prezident a zároveň tehdy i profesor pražské univerzity Tomáš Garrigue Masaryk se právě proti pověrám o rituální vraždě a protižidovských projevů postavil. Tato událost justičního omylu je dodnes životní událostí, hlavní tématem spekulací a úvah či vyhledávání tématu studentů, historiků i novinářů. (Polná, 2011)

Na tento případ byl vytvořen dramaticky – historický film, který znázorňuje průběh celé kauzy, nese název Zločin v Polné. Tento film, byl lidu promítán roku 2016 ve dvou dílných sériích plných nepředvídatelných zvratů. [2]

Demografické údaje

Polná jako celek sčítá dohromady 5 149 obyvatel. Podrobnější přehled dle věkových kategorií a pohlaví je nalezen v tabulce č. 1. Tato tabulka je aktuální k 1. 1. 2018.

Tabulka 1 Struktura obyvatel Polné

	<i>Počet obyvatel</i>	<i>Průměrný věk</i>
<i>Celkem</i>	5149	41,1
<i>Muži</i>	2567	39,6
<i>Ženy</i>	2582	42,6

Zdroj: (vlastní zpracování, 2019)

Ve městě se také nachází řada cizinců zastoupená Vietnamci, Ukrajinci, Moldavci, Arménci, Poláci a Slováci (68 cizinců má v Polné trvalý pobyt a 19 přechodný pobyt). [3]

Vedení města

Městský úřad města k 1. 1. 2019 se skládá z těchto členů:

Jindřich Skočdopole – starosta města

Kousal Luboš – místostarosta

Mgr. Klíma Petr - tajemník MěÚ

Zastupitelstvo města

Zastupitelstvo města se skládá z osobností mužů a žen, kterými jsou:

Martin Bohdál, MgA. Petr Coufal, Ing. Petr Dvořák, Mgr. Zdeněk Dvořák, Mgr. Michal Hladík, Mgr. Pavla Jarošová, Mgr. Tomáš Klíma, Marcela Klímová, Roman Koudela, Luboš Kousal, Ing. Josef Kölbl, Libuše Kubová, Ing. Miloš Kvasnička, Mgr. Otto Matula, Mgr. Vlastimil Matula, Jan Prchal, Jindřich Skočdopole, Mgr. Daniela Šináglová, Mgr. Roman Vařejčka, Eva Vařejčková, Miroslav Vatter [4]

V zasedání je zastoupení vyššího procenta mužů oproti ženám.

Tyto členové zastupitelstva mají v programu několik jasně daných náležitostí pro stanovený rok 2019, které musí plnit a v případě naléhavosti obstarat. Jsou to např.:

- kontrola usnesení
- zpráva starosty
- majetkoprávní záležitostí
- rozpočtová opatření
- zprávy z výborů
- různé-diskuze
- návrh na usnesení
- Čestné ceny města Polná
- dle rozhodnutí o přidělení dotací – návrh na financování [5]

2.2 Hrad a zámek Polná

Přes mnoho ničivých požárů se v Polné dochoval výjimečně cenný soubor památek. Důležitou událostí pro jejich obnovu a uchování byl rok 1990, kdy byla v Polné vyhlášena městská památková zóna a roku 1992 rozšířená o ochranné pásmo. Kladně se projevil i přístup orgánů státu při začlenění mnohých historických objektů do seznamu státem chráněných památek. Pozitivně lze hodnotit přístup městských orgánů – rady a zastupitelstva města – při schvalování dotací na údržbu a rekonstrukci památek po roce 1990. Mnoho let trval tento proces obnovy pamětihodností a v roce 2006 byl oceněn státem, který vyhlásil Polnou, jako „Historický město České republiky“. (Prchal, 2010)

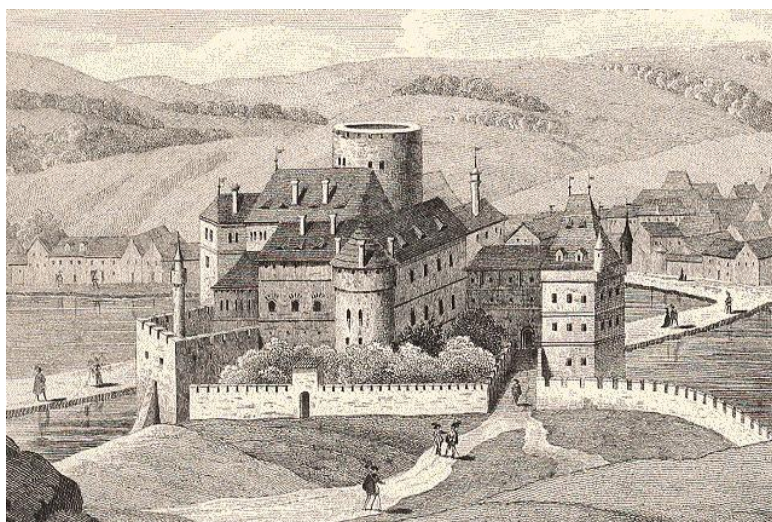
„Hrad a zámek, se dvěma nádvořími a parkánem, jsou celoročně zpřístupněné. V posledních letech, zejména po udělení titulu Polná – historické město ČR roku 2006, je zde patrný zvýšený zájem našich i zahraničních turistů. Návštěvnost narostla též po osamostatnění muzea.“ (Prchal, str. 158, 2019)

Obrázek 2 - 2007, hrad z druhého nádvoří (zdejší podoba) [6]

Historie

Historie objektu dosahuje až do 13. století, kdy měl podobu ochranného hradu strážícího trhovou vesnici v místě zdejšího Sezimova náměstí. Jeho původní stavební konstrukce se skládala nejspíše z paláce a mohutné válcovité věže a opevněnými hradbami. Nejstarší podoba hradu není doložena, dá se spekulovat lze na základě stavebně-historického průzkumu a srovnáním s rytinami ze 17. století. Původně raně gotická vizáž hradu z období Jana I. z Polné doznala přestaveb v době, kdy bylo vlastnictví určeno Viktorínu z Kunštátu (1463-1486). Opevnění hradu, které využívalo vodní příkop lemovaným valem, bylo rozšířeno. Tato gotická podoba hradu dosáhla vrcholu na konci 15. století. V roce 1553 získal hrad Zachariáš z Hradce, který se oženil s Kateřinou z Valdštejna. Hrad získal renesanční rozsáhlou přestavbou při požáru v roce 1584. Úzká gotická okna západního paláce vystřídaly široká římsová okna s pětilistou růží. Renesanční arkády a psaníčková sgrafita na stěnách zdobily vnitřní nádvoří a ke konci třetí čtvrtině 16. století stála i brána v barbakanu. Poslední důležitá přestavba se odehrála v letech 1690-1693 v době, kdy panství bylo v držení Ferdinanda Dietrichštejna. Jednalo se o barokní přestavbu i úpravu objektů pro sídlo správy panství. Tehdy za své vzaly své poslední zbylé gotické obranné prvky, na nádvoří byla osazena nádrž s vodou a vnější vzhled fasád a ozdobných prvků v sobě spojoval stejné umělecké trendy i praktický přístup pro majitele. Během dalších let zastihly zámek četné požáry. Roku 1794 byl zapříčiněn požár zpusnutím z důvodu přesunu správy do Příbyslavi. (Prchal, 2018)

Obrázek 3 - 1645, hrad Polná [6]

Hlavní původ myšlenky, jak obnovit areál hradu a zámku měla už společnost polenských vlastenců ve 40. letech a 19. století. Právě tato skupina vzbuzovala v kruhu svého okolí dostatečný zájem o historii. Prvními výstavními exponáty byly výrobky učedníků. Po roce 1893 se sbírky školského muzea rozšířily. (Prchal, 2018)

2.3 Městské muzeum Polná

Spolek městského muzea byl založen především učitelem a vlastivědným badatelem Břetislavem Rérychem (1872-1936), pro něhož se stalo muzeum životním posláním. Muzeum tak bylo otevřeno pro veřejnost od 1. ledna 1900 a to v prostorách Kaplanky. K zásadní rekonstrukci hradních objektů došlo v roce 1922, kde jako první expozice, které byly otevřeny pro veřejnost v září 1924 – stará škola, měšťanský pokoj, alchymie a lapidárium. Během dalších let, tak byly zmíněné prostory řádně zrekonstruovány a došlo zde také k zpřístupnění dalších expozic. Muzeum Polná se tak stalo před II. světovou válkou největším a nejnavštěvovanějším na Českomoravské vysočině. (Prchal, 2010)

Původní myšlenka proč zrekonstruovat areál hradu a zámku Polná byla ve 40. letech 19. století, přišla od společnosti polenských vlastenců. Právě oni vzbuzovali zájem o městskou historii. Přesnou první podobu získalo muzeum roku 1867. Zdejší učitelé Hlavní školy odhlasovali zřízení „školského muzea“. Při prvních návštěvách zde mohli lidé vidět exponáty v podobě výrobků učedníků, kteří byli žáky v nedělení opakovací školy. Roku 1893 se však sbírky exponátů zásadně rozšířily např. (předměty dokumentující historii regionu). Hlavním přitahovačem pro návštěvnost muzea byla polenská pouť.

„Městem se tehdy procházel historický průvod s alegorickými vozy, které připomínaly polenský pobyt krále Jiřího z Poděbrad, nebo Boženy Němcové. Výstavu navštívilo kolem dvou tisíc lidí a vybrané vstupné se stalo základem fondu na zřízení muzea.“ (Prchal str.77, 2018)

Zdejší novodobá historie muzea se začínala psát 1. ledna 2007. Tento den se stal významný, protože polenské muzeum se stalo opět městským a to konkrétně příspěvkovou organizací Městské muzeum Polná. Ředitelkou se stala Marta Vomelová. Za svojí existence uspořádalo muzeum celkem 69 výstav, 24 přednášek pro veřejnost a pro přístupnost byla také otevřena expozice 1. světové války. Do úpravy a vzhledu

okolní areálu přibyla bronzová socha Boženy Němcové, která se nachází uprostřed parku pře muzeem. Momentálně se snaží muzeum navázat na to nejlepší z tradic předchozích muzejníků a spolu s tím udržet moderní současně paměťové instituce. Hlavním úkol je bezprostředně uchovat unikátní autentické sbírky nadcházejícím generacím. Tyto předměty umožní budoucnosti obohatit a poznat minulost a vlastní kořeny a zároveň se neztratit v dnešním moderním světě. (Prchal, 2018)

Obrázek 4 - Expozice starých řemesel [7]

2.4 Stará škola

Stará polenská škola nese zachovalé hojné písemné hmotné památky, které jsou velmi prosperujícími k dokumentaci vývojového procesu ve školství v českém venkově po tereziánských reformách v 2. polovině 18. století. Nemůžeme považovat proto za náhodu to, že polenské školní památky byly vybrány v r. 1961 Pedagogickým muzeem J. A. Komenského v Praze k vybudování staré školy ve Valdštýnském paláci. Více jak polovina těchto expozic byla vystavována na r. 1903 v Pardubicích. Všechna tato specifická kulturní hodnota se uchovala ve vzácném celku jen shodou mnoho šťastných náhod. Při velkém požáru v r. 1863 se dochovala pouze malá část vybavení jedné třídy. Střecha budovy, která se nacházela na kaplance, padla popelem. Po skončení výkonnosti staré školy, byla nahrazená výstavbou nové budovy dívčí školy a tak byla určena pro potřeby muzea založeného v r. 1895. Všechna dochovaná stará zařízení byla nainstalována dobrovolným pracovníkem muzea Břetislavem Rérychem za spolupráce A. Horneka, B. Klímy a Karla Pelikána, díky nimž uniklo pohromě. (Hladík, 1965)

„Protože umístění expozice staré školy v muzeu na hradě nevyhovovalo, rozhodla rada MěstNV v Polné věnovat pro účely samostatné expozice památkově chráněný domek č. 77 v Poděbradově ulici. Je to jeden z mála starých polenských domů, který zůstal v posledních 200 letech bez podstatných úprav, takže je sám o sobě vzácnou památkou.“ (Hladík, ÚVOD, 1965)

Obrázek 5 - Ukázka expozice staré školy [8]

Z historie polenské školy

První zmínky o starých školách můžeme předpokládat, že byly od poloviny 13. století avšak žádná, dochovaná zpráva zde není. Počáteční školy v našich městech byly budovány při farách. Venkovské školství se od husitské revoluce dočkalo rozkvětu za pomoci vlivu pražské univerzity (utrakvistické). Pražský rektor, tak poskytoval učitele absolventi i do Polné. Zvrat tehdy nastal po Bílé hoře právě ve zmiňovaném vývoji školství. Hospodářská destrukce a vyhladění obyvatel v době třicetileté války dokončily úpadek školství. V průběhu 18. století docházelo k opětovanému vzrůstu školství, kdy se pozvolna zvedalo. Ze začátku se nejdříve vyučovalo v domech a následně byla uvolněna místnost dietrichštejnským panstvím na kaplance vedle děkanství. Ta se považovala jako jediná školní třída v Polné. Na českém venkově se vyučovali pouze děti z bohatých rodin (měšťanů), kteří se vzdělávali. Opakem však byly ostatní, kterým se nedostávalo ani minimální vzdělání. Teprve správní reforma tereziánská přiměla zamyslet postavení v Polné i v českém venkově a došlo tak k obratu k lepšímu. Důležité pro vyšší osazenstvo bylo vzdělání obyvatelstva, schopného konkurovat na hospodářském poli. Jako nejnižší možný stupeň byly vystavěny školy triviální, kde se dětem dostávalo kromě náboženství pouze čtení, psaní a počítání. V městech s větším obyvatelstvem byly školy doplněny o němčinu, latinské čtení, zeměpis a dějepis. V sídlech, které obydlovaly zemské vlády se nacházely školy, které byly vzorem. Povinná školní docházka pro děti od 6 do 12 let trvala velmi dlouho, než se prosadila ve školách.

Školství však mělo velké rezervy kvůli malému počtu pedagogů, kteří by neustále vykonávali práci pro rozvoj obecného školství a projevil se tak i nedostatek pedagogické literatury. Postupem času se polenská škola vyšplhala na hlavní polenskou městskou školu, kde se učilo česky pouze v 1. a 2. elementární třídě a ve zbylých třech hlavních se vyučovalo německy. Velkým projevem bylo také mimo jiné i to, že docházelo k velké přecpanosti tříd žáky, kde bylo vtisneno někdy až 150 dětí, ačkoliv to vzdorovalo proti předpisům.

Dosavadní Kaplanka dosloužila svému školství teprve v r. 1989, kdy se přestěhovala dívčí škola do nově vybudované budovy. Výuka probíhala následně v obou budovách, kde byli rozděleni zvlášť chlapci a děvčata. Za doby, kdy nastala okupace, se školy přejmenovaly na hlavní a na obecnou. Po osvobození byl nejdříve nahrazen název

obecná a měšťanská škola, následně v r. 1948/49 změnila škola jméno na národní a střední školu, r. 1953 nahradilo jméno osmiletá střední škola a konečně r. 1961 nese jméno základní devítiletá škola. (Hladík, 1965)

2.5 Průvodce expozicí

Malý domeček v sobě ukrývá několik místností, kde je vyobrazeno, jak se dříve děti učily, co bylo jejich pomůckami, a také byty profesorů. V přízemí se nachází místnost, která je specifická svým obrazem pro polenskou školu Karlem Leopoldem Kasalem. Na konci chodby se nachází byt učitele. Dále zde je k vidění IV. třída hlavní školy roku 1866 a knihovna založená roku 1821. Expozice třídy ukazuje stav, jak to vypadalo dříve. Na lavicích jsou dochovány písanky žáků, které uschovalo polenské muzeum. Vedle písanek se nachází penály, kalamáře a také Merklasův školní zeměpisný atlas z r. 1846.

První patro je určeno pro černou kuchyni, která je situována vedle schodiště. Mimo jiné je i otevřen přístup do kabinetu školních pomůcek, který je spojen dvěma místnostmi a je nainstalován podle stavu v šedesátých letech minulého století. (Hladík, 1965)

2.6 Židovské památky

Nepřesné zprávy o Židech z Polné se vyskytují koncem 14. století a počátkem 15. století.

„Při soupisu obyvatel města v roce 1636 bylo zaregistrováno již deset židovských rodin. Jejich první kolonie se nacházela na vlhkém místě zvaném Pod Kalvárií, kde je dodnes umístěn židovský hřbitov. Po několika žádostech vybudovat nové ghetto bylo přikročeno roku 1676“ (Prchal, str. 52, 2010)

Výstavbu nového ghetta podpořil i Ferdinand Ditrichštejn, který Židům povolil upravit jejich postavení ve městě. Nové sídliště obsahovalo tři spojené řady domů, který vytvořily trojúhelníkový náměstí a následně přibyl počátkem 17. století po velkém požáru Rabínský plácek. Počet obyvatel ghetta výrazně stoupal nahoru a roku 1830 se zde vyskytovalo téměř 700 obyvatel židovského původu. Po stavbě obecního domu, který se nacházel vedle synagogy, byla Polná až téměř do 19. století sídlem polenského rabína. K dalšímu požáru města a celého ghetta došlo v roce 1863, a právě to přispělo k postupnému vystěhování obyvatel, kteří se odstěhovali i se svými rodinami do větších měst. Polenští lidé přišli o svého rabína v roce 1921, kdy se celkový počet obyvatel ghetta snížil na 90. Holocaust způsobil veškerého úmrtí židů až na tři občany, kteří tuto zkázu přežili. (Prchal, 2010)

V ghettu je především vystavěno 32 párových domů, spolu se synagogou a rabínským domem. Umožněn je tak průchod z dolní části židovského města na horní. Uprostřed bývala vystavěna kamenná kašna, která byla necitlivě odstraněná v polovině 20. století. Prostor na horním náměstí sloužil až do 80. let 20. století ke skladu paliva, stavebního materiálu, a to z důvodů nedostatku kůlen a dvorků baráků. Sklepy sloužily výhradně k ukládání potravin a tovaru denní potřeby. (Prchal, 2018)

2.7 Synagoga

Toto pompézní dílo bylo vytvořeno Židy po založení židovského města (1680 – 1682) v roce 1684. Synagoga, kterou zasáhly ničivé požáry, prošla stavebními úpravami. Hlavní rekonstrukce se uskutečnila v letech 1852 a 1861. Oproti domům nacházejících se v ghettu, které byly z dřeva, synagoga byla z větší části zděná. Tvar získala obdélníkový a na západní straně se základy podepřely oblým vyztužením. Z původního vzhledu barokní synagogy se povedlo zachovat pouze čtyři okna, která jsou typicky protáhlá a mají lomený oblouk. V zadní části se vystavěla galerie s šesti sloupy. Začátkem 19. století se na toto místo nechalo postavit dřevěné stolice pro 80 žen. Hlavní sál byl v té době pro 118 mužů. Do mužské části byl vchod z ulice a do ženské galerie existoval zvláštní vchod.

V době komunistů se budova za rozhodnutí úřadu musela pronajmout jako skladiště pro barvy a chemické hnojiva. Stavba poté velmi rychle chátrala. Roku 1968 se probořil strop a následně necelý rok poté se zřítila i střecha. V roce 1994 byla bezplatně vrácena synagoga i rabínský dům do rukou Federace židovských obcí v Praze. Rekonstrukce byla velmi náročná z hlediska finančního.

Synagoga byla zpřístupněna roku 2000 a to pro širokou veřejnost. (Prchal, 2012)

2.8 Židovský hřbitov

Specifická a od začátku jediná oblast, kde se pohřbívali Židé je Židovský hřbitov. Nalézá se v návaznosti původního sídliště na Dolním městě přibližně 700 metrů na sever na území zvaným Pod Kalvárií. Hřbitov zaplňuje území dlouhého a úzkého svahu, podél břehu Ochozského potoka (Šlapanka). Cesta vede od posledních domků nacházející se na okraji Polné přes louku a dřevěný most přes potok. Nepravidelný tvar lokality vypovídá o determinaci terénu a postupným rozšiřováním. Část starého hřbitovu můžeme najít v horní a střední části. (Klenovský, 2007)

„Podle listinných zpráv došlo k rozšiřování v letech 1768 a 1811 – stav k roku 1838 zachycuje katastrální plán, márnice tehdy nebyla zdaněná, ale pouze dřevěná. V roce 1856 byl ke hřbitovu přikoupen svažitý trojúhelný pozemek na jižní straně a konečně v roce 1887 získal areál výsledný tvar, jaký známe dnes.“ (Klenovský str. 21, 2007)

Hřbitov je skoro po celé své délce ohrazen původně kamennou zdí, a novějšími cihlami o tloušťce kolem 70 cm, krytí bylo pokrytou stříškou ze šindele, následně ze železného plechu, momentálně je zde pálené tašky. Náhrobky jsou seřazeny v řadách po skoro celé ploše hřbitova v nepravidelných 33 řadách. Novodobé náhrobky jsou rozmístěny nepravidelně mezi staršími. Nápis všech náhrobků je situován na sever. Texty, které se vyskytují na náhrobcích, jsou psány přibližně do 18. století v hebrejštině, poté se psalo převážně německy a česky. Výměra hřbitova má celkovou plochu o 3492 m² a nachází se zde přibližně 1114 náhrobků, svědků dávno zašlé slávy dávné židovské obce v Polné. Areál zaplňují vysoké vzrostlé stromy – smrky, tuje, javory a jeřáby.

Dnešní stav hřbitova je poněkud nepatrně zničený. Starší náhrobní kamny svou nakloněny ve svahu dolu, místy jsou porostlí mechy a lišejníky. Nedávno zde bylo také vandalsky poškozeno několik novodobých náhrobků, které byly zničeny a zdevastovány. Snahu o opravu se snažil vyvolat tehdejší majitel za pomoci brigádníků a podpory Městského úřadu v Polné. Opravily se nahnuté a poničené náhrobky, vyčistily se nečistoty od mechů a byla také opraven zadní ohrada s brankou. Tento objekt pak spadl od poloviny 90. let 20. století správ hřbitova Židovská obec v Praze. Dnes je židovský hřbitov vyhlášen chráněnou kulturní památkou. (Klenovský, 2007)

2.9 Židovská čtvrť

V Polné se začali objevovat židovské rodiny od 16. století, které se usazovaly rozptýleně. K roku 1650 jsou uváděny dva domy nacházející se v hrazeném vnitřním městě: Samuela Žida v Růžové (dnes Poděbradově) ulici čp. 73 a Abrahama Žida na ulici Pátku (dnes Komenského), na místě, zdejšího pivovaru. Další rodiny se měly údajně nacházet a obydlovat Dolní předměstí směrem na Kalvárii. Neslo to však následky z hlediska každodenních konfliktů a soužití, které nakonec skončily stížností polenských měšťanů na Židy u knížete Dietrichštejna v roce 1676. Následně vydal kníže prohlášení, na které bylo sedm bodů, v nichž přepsal postavení Židů a přikázal jim platit větší nájemné ročně.

Dále v listině bylo uvedeno, že mimo dosavadní židovské občany nesměli být do města přijímáni ani trpěni noví židé a vydal prohlášení, že se mají speciálně pro tyto rodiny vystavět na vyznačeném místě zvláštní domky na Dolní ulici. Konšelé koupily

dva velké baráky (chalupy) a chtěli k nim přistavět další čtyři nové domy. Židé ale nebyli spokojeni z důvody osídlení vedle potoka, kde pro ně představoval nezdravé a nevhodné místo k obchodování. Nakonec se dospělo k rozhodnutí správy, že opravdu toto místo není vhodné z důvodů blízkosti domů k zámku a bylo tak dohodnuto nové místo pro Židovskou čtvrť, která se nacházela na opačné straně města za Horní branou. Kníže nařídil, aby místo určené pro Židy bylo řádně ohraničeno a vyměřeno. (Klenovský, 2007)

„Nové domy měly být dřevěné na kamenné podzidce, vždy s jednou světnicí, komoru, kuchyní a síní, celý soubor pak měl být opatřen ohradou se dvěma brankami. Židé byli dále osvobozeni od vojenských hlídek a ubytování vojska.“ (Klenovský str. 9, 2007)

Všechny body uvedené ve smlouvách byly dohodnuty a v následujících měsících bez jakéhokoliv zdržení se uskutečnily. V roce 1682 za Horní branou vyrostl „na zelené louce“ zcela nově vystavěný celek 16 židovských domů. Počet židů se rok od roka zvyšoval a bylo zapotřebí budování nových ubytovacích zařízení. Židé tak dostali povolení k rozšíření ohraničeného celku a vybudovali si tak své nové domky. Dohodnuta byla také smlouva s židovskou obcí a vrchní smlouvou, že se uskuteční výstavba nové synagogy, klenotní studny a lázeňskou místnost. Architektonický celek podoby městečka značně měnily požáry a následné stavební úpravy. Převážně se jednalo o změnu v okenních otvorech a odstranění členěných fasád. Doposud se však zachovaly kamenné ostění, stylové dveře i balkon na kamenných krakorcích.

Většina domů byla využívána k čistě obytným účelům, v přízemí některých baráku se nacházely obchodní krámy a řemeslnické dílny. Vedle synagogy byl postaven Obecní dům, který vznikl roku 1717, v suterénu se nacházela rituální lázeň v přízemí byt sluhy synagogy, v patře byl byt rabína, kancelář a v rohu tzv. rabínská kaple. Židovská čtvrť byla oddělena židovskou brankou. Dříve byla dvoudílná a z dřevěného materiálu zabudovaná ve zděném oblouku barokních forem. (Klenovský, 2007)

2.10 Hilsnerova aféra

Tomáš Garrigue Masaryk, profesoru vyučující na pražské univerzitě bylo čtyřicet devět let, kdy začala „hilsneriáda“ roku 1899. Masaryk měl mnoho příznivců i odpůrců díky svému postavení ve veřejném životě. Ti, kteří ho měli rádi a zbožňovali ho až k pochlebování, oproti jeho odpůrcům, jejichž chování bylo značně nepřátelské až vulgární. Masaryk lpěl vždy na pravdivý a nezaújatý pohled na věc i přes to, že by to mohlo značně poškodit jeho popularitu, kde to také dokázal už v „bojích o Rukopisy“. Odmítal tak ve společnosti jakékoliv zakořeněné přeměny, které poškozovaly reálný pohled na skutečnost.

Začátek Hilsnerovi aféry byl v březnu 1899 u města Polná, která se nachází na Vysočině, kde byla nalezena zavražděna velmi mladá dívka z blízké vesnice Věžnička Anežka Hružová. Tento brutální čin, byl bezprostředně označen za židovskou „rituální vraždu“, za kterou byl obviněn mladík Leopold Hilsner pocházející ze židovské rodiny. V této aféře, která probíhala na Vysočině, trávil profesor Masaryk se svojí rodinou letní dovolenou ve Chvalčově Lhotě u Bystřice pod Hostýnem. Svým postojem však nijak nedával znát svůj zájem. Předtím, než odjel, ho zastihl dopis v Praze, který mu napsal rakouský historik a sociolog Sigmund Münz, jež poukazoval v souvislosti s aférou na značné znepokojení s případem českého tisku, kteří měli velmi antisemitistický postoj, negativně ovlivňující celou populaci. Díky svému dopisu, kde Masaryk odpověděl svému studentovi a souhlasil s uveřejněním dopisu v deníku Neue Freie Presse odsoudil tak pověru o „rituální vraždě“ a rozpoutal proti sobě vlnu útoků a nepopularity. K aktivnímu vystoupení proti nemyslné pověře přimělo Masaryka také nepříjemné zjištění, že i zástupci naší české inteligence i profesori univerzity připouští fakt něčeho takového jako je „rituální vražda“.

Postupně T. G. M začal procházet všechny materiály a začal se tak seznamovat s Hilsnerovým procesem. Zabýval se soudními protokoly, kriminalistickými postupy a fyziologií, prodiskutoval názory své s názory odborníků. Po ani ne dvou měsících, kdy prones své prohlášení v deníku, vydal svoji brožuru „Nutnost revidovati proces polenský“, kde detailně rozebíral bod po bodu nepodložené jednotlivé fakty. Pověru o rituální vraždě T. G. Masaryk rázně odmítal:

„Že by rituální vražda vyplývala z ducha náboženství židovského, to právě křesťan nesmí tvrdit; křesťan přejímá přece Starý zákon, a ten že by měl takového ducha? Ani v talmudu rituální vražda se nehlásá. Není také žádné tajné sekty praktikující vraždu rituální.“ [9]

Obsah brožury byl zaměřen na argumenty zastávající se rituální vraždy. Tyto kroky vedly k hlavnímu cíli a to k přezkoumání celého případu. Proti vydání brožury bylo ale zakročeno státním zastupitelstvím a zakázalo tak její distribuci. Masaryk byl mimo jiné obviněn za narušování nehybně - klidného průběhu soudního procesu s Leopoldem Hitlerem. Tisk začal bezlítostně útočit na Masaryka ve velmi bezohledných článcích byl drze obviňován z korupce a zatajených úmyslů. Studenty to však nenechalo v klidu a díky neustálých útoků na Masaryka došlo k demonstracím. Vyšli do ulic a protestovali proti profesorovi. To však nenechalo Masaryka zahnat do kouta a neustále opakoval, zač je pravda, že této pověře „rituální vražda“ opravdu nic nedosvědčuje.

Celá tato aféra týkající se Hilsneriády postupně vymizela ve společnosti. Hilsner dostal milost a následně se přesunul do Vídně, kde jako neznámý muž dožil svůj život. Tento případ se nikdy nepřezkoumal. Pro T. G. M tento případ měl nejenom špatná pozitiva, kdy to byla velmi náročná životní zkouška pro jeho celou rodinu, ale i kladná, protože jeho ohlasy mu pomohly za války v době vytváření československého státu. [9]

2.11 T. G. Masaryk v Polné

Masaryk z počátku vůbec nevěděl žádné informace o Polné. V rozhovorech, které s ním vyšli se i přiznal, že neměl ponětí, kde se město Polná nachází. V jeho myšlenkách si uvědomoval, že místní lidé budou chtít vysvětlení, a také navštívit toto místo kvůli případu. Masaryk jezdil vždy na návštěvu za určitým účelem.

Malé městečko na Jihlavsku navštívil celkem dvakrát. Jeho první návštěva Polné se uskutečnila 4. listopadu 1899, před tím, než byla vydána první brožura. Cestu, kterou vždy absolvoval, byla za doprovodu obchodníka Antonína Bretische.

Návštěva druhá, která byla lépe zdokumentována, proběhla 11. prosince s nepříjemným konfliktem. Těsně před odjezdem navštívil Masaryka jeden ze zástupců jeho odpůrců, který se vyskytl na konferenci, která byla pouze soukromá. Edvard Kasal, původem

katolický duchovní, vydal proti Masarykovi za přísahy, že nic publikovat nebude, silně zaujatou brožuru. Přes veškeré komplikace a rozpory se T. G. Masaryk rozhodl, aby ho Edvar Kasal provedl po Polné, tak jak to bylo zběžně objednáno. Kasal byl srozuměn s datumem, místem a časem, přesto v daný den nebyl k dohledání. Nikdo však neví, co za touto změnou stálo. Tato návštěva měla sjednávat schůzi s lékaři MUDR. Aloisem Prokešem a MUDr. Václavem Michálkem. K tomuto shledání však nedošlo z důvodu identifikace Masaryka a prozrazení jeho identity.

Nutno říci, že Masaryk přijížděl na návštěvu pouze s jeho pseudonymem. Za první návštěvou nesl jméno dr. Gottlieb Boeck, při druhé redaktor Boeck. (Prchal, 2019)

V době, kdy probíhala Hilsneriáda, byl T. G. Masaryk na účasti v Praze cestou na Uhelný trh fyzicky přepaden davem. Tento počin byl zapříčiněn nenávistí okolním světem v důsledku chování Masaryka. Jak on sám říkal, chtěl si zabalit své kufry a odcestovat, avšak jeho manželka jako stálá sociální demokratka, ho držela i v těch nejtemnějších chvílích a podporovala. (Černý, 1999)

2.12 Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Hlavní dominantou města je impozantní stavba chrámu Nanebevzetí Panny Marie na Husově náměstí. Chrám je řazen mezi nejnádhernější vyzdobené církevní stavby, svým výtvarným vybavením, půdorysnou dispozicí v České republice. Odborníky je situován mezi přednějšími výzdobami kostelů všech dob. Je zde vidět velice precizní práce italských mistrů z Florencie – štuková a fresková výzdoba na stěnách, valená klenba a stropy chrámu nesou evropskou úroveň. Pracovali zde v letech 107 a 1708 malíř Luca Antonio Colomba a štukatér a mramorář Giacomo Antonio Corbellini. Oba dva pánové se zde podíleli na dokončení a úpravách výzdoby a mimo jiné působili i ve Znojmě a na hradě Pernštejn. Vnitřek kostela má údajně pojmout až 10 000 osob.

Kolem je vybudovaná ohradní zeď, která obléhá chrám kolem dokola a na západní straně je rozdělena terasou a schodištěm. Pod schodištěm se nachází kamenná kašna se sloupem a plastikou putta uprostřed a nad ní jsou usazeny sochy sv. Petra a sv. Pavla. Tyto dvě sochy měly být umístěny na zámeckém mostě ve Žďáře nad Sázavou spolu s dalšími dvanácti sochami apoštolů. [10]

Obrázek 6 - Děkanský chrám, 1890 [10]

Svou půdorysnou dispozicí, objemem a krychlových metrů, a také celkovým pojetím je tento barokní chrám uváděn, jako jeden z největších v ČR. Zastavěná plocha má rozměry 2381 m², dlouhý je 63 m, široký 26 m a vysoký 22 m. Věž dosahuje výšky 64 m a byla postavena v roce 1895 podle architekta Františka Schmoranze, poté, co původní věž shořela při velkém požáru v roce 1863. Po dlouhé době r. 1895 byly na věž zakotveny zvony a nový hodinový stroj. Vedle obrovského čelního oltáře v hlavní lodi se nachází po obou stranách 8 menších bočních oltářů. V chrámu je zabudovaná pod dlažbou z roku 1713 hrobka šlechtického rodu Žejdliců. Na zdejším místě, kde se nachází pýcha města a mohutný děkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie, stál dříve vystavěný osadní kostel na nebe vzaté Panny Marie se hřbitovem, který lemoval kostel kolem dokola, a poblíž se nacházela fara. Kostelík byl vystavěn v gotickém slohu a byl velmi malý a nízký. V průčelí se nacházeli veliké dveře a dvě okna. Uprostřed střechy byla vztyčená malá vížka pro zvonek. Na západní straně, stála vybudovaná vysoká věž, která byla vystavěna několik metrů od kostelní budovy ve hřbitovní zdi. V ní se nacházel zvonice, v které byly umístěny 3 zvony. Ty mají svojí vlastní historii. (Prchal, 2010)

První zvon („prostřední“) byl od Hynka Zajímače. Druhý zvon, který byl umístěn nad schody, se nazýval „husitský“ a jeho autorem byl Burián Trčka a poslední nese jméno autora Zachariáše z Hradce, který vznikl roku 1571. Tyto zvony nepřežily zkázu

Polné roku 1863, proto zrekvírované zvony z 1. světové války nebyly původní. (Pojmon, 1897)

Stavba byla oficiálně dokončena roku 1704. Následující rok, představoval ale značné úpravy. Jedna z věcí byla právě oprava sloupů, které nebyly příliš stabilní, a také věž, která byla ponechána pouze v hrubé stavbě, protože hrozilo zřícení. Dne 21. listopadu 1705 se uskutečnily po dlouhé době první bohoslužby na den Matky Boží, které celebroidal děkan Jan Seidel z Německého Brodu.

Další ukázkovou hodnotí v chrámu jsou varhany za 1 800 zlatých, které zhotovil známý brněnský mistr David Sieber. Pocházel z velmi významné pražské varhanářské rodiny. Podle dosavadních zpráv se nacházel většinu svého času ve svém bytu ve Žďáře nad Sázavou, kde měl také svoji dílnu. Nápadný je počet jeho nástrojů ve zmiňované oblasti. Zakázky měl nejen v Polné, ale také ve Velkém Meziříčí, kde vyhotovil své první varhany roku 1694 a tři nástroje pro samotný Žďár. U nás se tak mohl řadit k nejvýznamnějším mistrům kolem roku 1700. V Polné patří varhany k největším zachovaným barokním nástrojem domácí provenience a reprezentují tak varhanářství.

Kostel byl vysvěcen v roce 1707 při slavnosti v září sufragánem pražského arcibiskupa, opatem strahovským a světícím biskupem Vítem Jeruzalémským. V roce 1713 byla vystavěna budova polenského děkanství a při této příležitosti se dokončila i věž kostela. Chrám byl ze začátku spojen s děkanským domem pomocí můstku. Později, za děkana Sobotky, byly přistavěny dvě další světice do dvora. Celek budovy tak obsahoval čeledníky, kuchyň, jídelnu a dvě místa pro kaplany. V 1. poschodí se nacházelo 5 obrovských velkých světic a jedna jídelna. Děkanství mělo hned vedle vybudované stáje pro koně postavené z kamene, kůlnu a požární zeď, dřevěnou stodolu a následně zahradu. (J. Čejka, A. Franc, B. Hladík a další, 1992)

2.13 Průmysl v Polné

Pivovar v Polné

Polná se za historie pyšnila původně třemi pivovary, které se označovaly na měšťanský horní, dolní pivovar a panský pivovar. Tento komplex byl umístěn v Komenského ulici a roku 1863 ho pohltit obrovský požár. Regionální historik Břetislav Rérych zaznamenával první věrohodné zmínky o vývoji vaření piva již v první polovině 15. století. Poznatky pak publikoval do dostupných publikací Právovárečné měšťanstvo v Polné. V obsahu se nacházely počátky výroby piva, ale i zaniklé pivovary v okolí.

První majitel polenského pivovaru byl roku 1442 Hync Ptáček z Pirkštejna, který ze začátku své moci o pivovaru zavedl vaření bílého i červeného vína a posléze pálení kořalky.

„Podle Měšťanské knihy privilejí potvrdil polenským v roce 1487 a 1493 král Vladislav právo mílové, podle něhož na tuto vzdálenost nesmělo být usazeno žádné z řemesel města s dodatkem: aby nikdo žádných piv k šenkování ani na prodej žádný jest vařiti ani prodávati nemohl a neměl.“ (Polná, 2018)

Horní pivovar nesl místo své před požárem na zahrádkách dnes nově zrekonstruovaném pivovaru. Po požáru však započala výstava a vybudoval se tak znovu celý komplex pivovaru. Na stavbu se vydaly obligace.

Dolní pivovar (dům na Rosmarku), pobýval na Sezimově náměstí. Tato budova byla především poskytována v rozkvětu města, kdy potřebovali občané vařit pivo a u toho se střídali ohledně získání zkušeností. V roce 1706 přestal sloužit a byl prodán městu a následně tuto budovu rozdělilo na tři domy.

Panský pivovar, označován jako třetí polenský, měl své místo původně v prostorách hradu. Ostatně jako všechny pivovary zasáhl i tento obrovský požár roku 1744 a lehlo popelem celé prostranství. Z důvodu bezpečnosti se rozhodla vrchnost zrušit pivovar v hradní části. (Polná, 2018)

Budova bývalé městské elektrárny

Městské orgány rozhodly v roce 1910 o výstavbě elektrárny. Jeho výstavbu měl na starost Josef Křelina a o rok později se pyšnil ukázkovou secesní budovou. Architektonicky zajímavý projekt vznikl na Ochotském potoce na místě bývalého truhlářství. Po této výstavbě se Polná stala jako jedna z mála rakousko-uherské monarchie městem, které mělo výrobu své vlastní elektřiny. V budově roku 1912 byly k navštívení veřejné městské lázně. Produkce výroby elektřiny nesloužila moc dlouho a po necelých 30 letech své činnosti byla zastavena a místnosti tehdejší elektrárny přebudovány na byty. (Polná, 2012)

Mlékárna Polná

Součástí pasteveckého a rolnického družstva v Přibyslavi byla založena mlékárna v roce 1938. Dříve se nacházela v prostorách škrobárny, ale po čase se ukázaly poněkud nedostačující, a proto se v roce 1948 družstvo rozhodlo pro výstavbu nově provedené mlékárny za polenským nádražím. Výstavba šla podle plánu a roku 1952 byla otevřena pro veřejnost. Už od počátku byla hlavní náplní práce věnována produktům: čedar, ementál, Posázavský sýr, sýr camembert a sýr de Brie. Do produkce se pouštělo i máslo, tvaroh, syrovátka a kasein. Růst produkce značně gradoval a díky tomu byla mlékárna znárodněna. Hlavním důkazem, že se mlékárně daří, činilo 17 000 litrů mléka, který tvořil denní průměrný příjem. Mlékárna Polná tak dostala možnost se zařadit pod národní podnik Lacrum Brno, který mělo závod v Jihlavě.

V současnosti je mlékárna pod soukromou společností Mlékárna Polná s.r.o. Doposud se snaží zachovávat a produkovat sýry, které procházely výrobou už od samého začátku. Mléko je kupováno z ekologicky zachovalých oblastí Českomoravské vrchoviny v těsné spolupráci s místními zemědělci. [11]

Dalšími podniky, které slouží od počátku ve městě Polná a zaměstnávali více, než polovinu města jsou: Sapeli , TKZ a Pleas. (Polná, 2012)

3 Praktická část

Výzkumná část se věnuje průzkumu návštěvnosti ve městě Polná, konkrétně nejznámější památky, které se zde nacházejí a následný návrh pro zvýšení atraktivit a návštěvnosti v cestovním ruchu.

Polná z hlediska cestovního ruchu

Pro rozvoj cestovního ruchu v této konkrétní oblasti jsou velice důležité atraktivity, které město nabízí, jejich využití, daná dostupnost na místo určení, ale také i infrastruktura, ekonomické podmínky pro život místních občanů a historie vázaná na město. Je velice důležité dbát na připomínky místních, budování a zdokonalování image města.

3.1 Významné osobnosti Polné

V Polné, ačkoliv je to malé město, se narodila spousta velice významných osobností v různých odvětvích, které se proslavili, a byly známí po celé republice i v zahraničí. Mezi tyto osobnosti patří JUDr. Bohumil Hrabal známý jako právník, ale především prozaik a nejznámější spisovatel moderní české literatury. Narodil se v Brně - Židenicích roku 1913, ale v Polné zanechal svoji osobnost i tak. Spisovatelem z povolání

se stal po roce 1961. Vytvářel bohaté díla a některé prózy byly zfilmovány. (Polná, 2012)

Za svůj život byl oceněn hned několika vyznamenáními jako např. jmenováním na Padovské univerzitě doktorem honoris causa, nebo převzal z rukou prezidenta Havla medaili za „zásluhy“. Jeho díla se tak stala nejprekládanějšími mezi českými autory ve 20. století. (Prchal, 2002)

Z herců a zpěváku to byl například Milota Holcman, který byl polenský rodákem každým coulem. Jeho pěvecká a herecká cesta ho donesla až na 150 rolí, kde hrál jako tenorista po boku významných herců např. Vlasty Buriana, či Oldřicha Nového. Hostoval tak na sólových dráhách pomocí klavíru, nebo na pražských scénách a účinkoval v hudebním divadle Karlín. Pro rozvoj divadelníků byl významný Jan Vítek, který se angažoval a začal vyučovat ochotnický soubor Jiřího Poděbradského

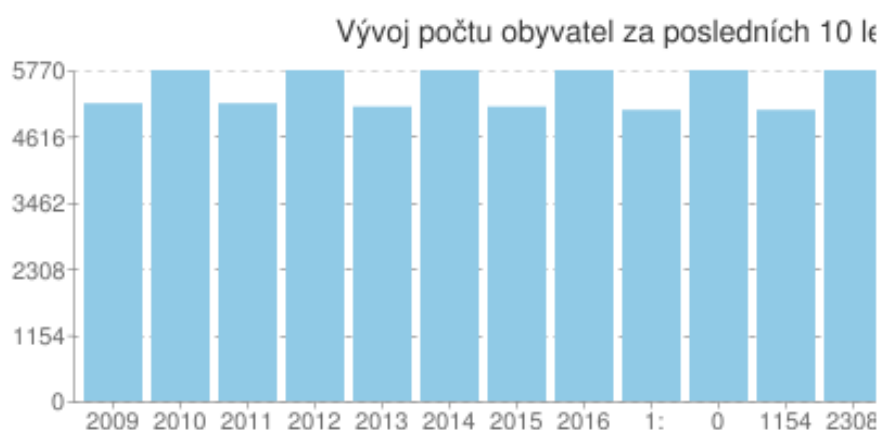
v Polné, ale také se plně oddal loutkovému divadlu v Husově knihovně. Z této doby se proslavil i rodák Petr Nekoránek, který dobývá světové operní scény. Jeho kariéra se začala plně rozvíjet po absolvování konzervatoře v Pardubicích, kdy se vydal spolupracovat s italským operním tenoristou a pedagogem Antoniem Carangelem. (Polná, 2019)

Pravděpodobně veřejně nejznámější osobnost, která je spojována s Polnou je Božena Němcová (Barbora Panklová), která zde žila rok a půl se svými rodiči v domě čp. 47 na Husově náměstí. Na tento dům byla umístěna pamětní deska. Němcová, známá jako sběratelka pohádek a pověstí, etnografka, povídkářka a autorka básní a překladů, se stala přední dámou, která má místo v české literatuře. Její záliba se odrazovala životem lidí na venkově – tradicemi a folklórem. Její vrcholové dílo Babička však předčilo kdejaká díla. (Polná, 2012)

3.2 Demografický vývoj

Město Polná je obec s pověřeným obecním úřadem, do kterého spadá celkově 17 obcí, z nichž většina podléhá okresu Jihlava.

V rozvojových záměrech obce se tak musí zohlednit vývoj demografické situace, kdy v posledních letech je značný nárůst počtu obyvatel. V roce 2019 eviduje město celkem 5 141 občanů. Vývoj počtu obyvatel znázorňuje Graf 1 – Vývoj počtu obyvatel za posledních 10 let.

Obrázek 7 - Vývoj počtu obyvatel v Polné [12]

3.3 Podmínky pro život

V databázích Českého statistického úřadu se počet nezaměstnaných v kraji Vysočina podílí 3,02 %, toto procento je aktuální ke dni 31. 12. 2018. V posledních měsících přibýlo tak v evidenci necelých 1 300 osob, kteří byli nezaměstnaní a koncem roku šplhal až na 10 000 osob. Oproti minulému roku lze říci, že nezaměstnanost se snížila a měla největší úbytek v okrese Třebíč.

Polná spadá do okresu Jihlava, kde počet nezaměstnaných obyvatelů v roce 2018 byl 3,12%. Volná pracovní místa hlásily celkem 2 424 a uchazečů o zaměstnání činilo 2 454. [13]

Nezaměstnanost se váže i k případům, kdy dochází k trestným činům v okolí Polenska. Podle Policie České Republiky se kriminalita v prvním pololetí 2019 vyšplhala k 62 trestným činům, z toho se dokázalo objasnit 33,9%. Minulý rok tak evidovali policisté 77 trestných činů a vyřešili 44,16%. [14]

3.4 Podmínky pro rozvoj cestovního ruchu v dopravě

Silniční doprava

Dopravní poloha města Polná se nachází na strategickém místě. Z daného pohledu je výhodou, že Polná leží na kontaktu s dálnicí D1 a okraj rámuje významná silnice první třídy č. I/38. Město je však obsluhováno pouze silnicemi druhé třídy.

Město tvoří i významnou křižovatku devíti komunikací spojujících města Jihlavu, Havlíčkův Brod, Žďár nad Sázavou a Třebíč silnicemi II. třídy č. 348, 351 (komunikace z Třebíče vede přes Polnou na Přibyslav a Havlíčkův Brod) a 352, a okresními silnicemi III. třídy, které vedou do bližších okolních obcí.

Železniční doprava

Železniční dopravu v Polné zajišťovala od roku 1904 trať 242 spojující Polnou se stanicí Dobronín na trati 225. Trať je dlouhá 6 km a v současné době je bez osobní a nákladní dopravy.

Cyklostezky

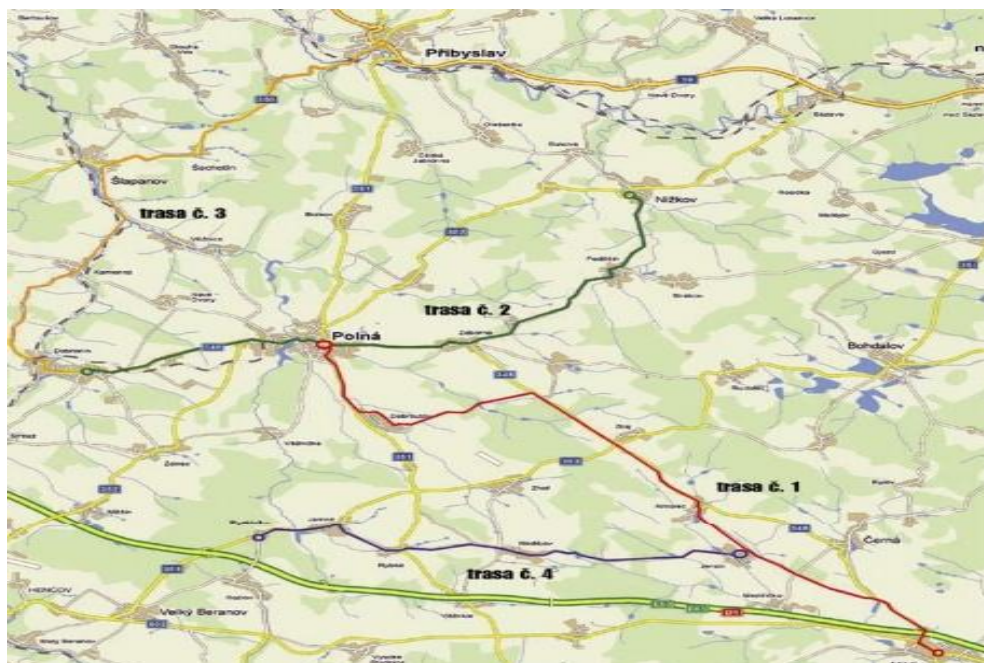
Cykloturistika se v posledních letech velice rozrostla, a tak můžeme potkávat či zaznamenávat vyšší podíl turistů na kolech. Polná se nachází v mikroregionu Polensko a nabízí tak širokou škálu poznávání hlavních historických atrakcí ve městě, nebo okolních obcích. Hlavním cílem cykloturistů jsou přírodní krásy, památky, zajímavosti navštěvovaného místa. Polná nabízí 4 cyklistické trasy.

Trasa č.1: Měřín, Jersín, Stáj, Dobrouťov, Polná 17,8 km

Trasa č.2: Nížkov, Poděšín, Polná, Dobronín 15,5 km

Trasa č.3: Dobronín, Kamenná, Šlapanov Šachtín, Přibyslav 17,6 km

Trasa č.4: Jersín, Nadějov, Jamné, Rytířsko 10,5 km [15]

Obrázek 7 - Cyklistické trasy v Polné [15]

3.5 Ubytovací služby a stravovací služby

Získání materiálu a dat, vztahujících se k tématu sloužilo jednoznačně studování materiálu o městě Polná tj. webové stránky, letáčky, knížky.

S velmi dobrým přínosem a zajištěním turistické infrastruktury a dostatečnému množství kulturních, ale i přírodních památek, které přilákávají turisty k navštívení daného města, je nezbytností mít odpovídající počet ubytovacích i stravovacích zařízení. Tyto podmínky jsou impozantní pro rozvoj cestovního ruchu města.

Město Polná však touto složkou služeb nemůže moc konkurovat ostatním zařízením. Je zde opravdu málo stravovacích služeb, které jsou kvalitní a nabídnou tak zákazníkům značný gastronomický požitek.

Apartmán Galerie

Příležitostné, nebo krátkodobé ubytování v historické části v Polné, poblíž Synagogy a Rabínského domu. Pokoj je situován pro dvě osoby, vybavený kuchyňským koutem při základním vybavením. Apartmán je nekuřácký, povolena nejsou ani zvířata. [16]

Apartmán Pod kostelem

Nekuřácký apartmán v historickém domě s výhledem na kostel. Vhodné ubytování pro turisty i návštěvníky Polné, nebo také pro firemní pracovníky či obchodníky, kteří projíždějí. Apartmán pod Kostelem se nachází na Sezimově náměstí čp. 68. Nabízí ubytování až pro 4 osoby. [17]

Ubytovna TEMPA

Turistická ubytovna se nachází u Domu dětí a mládeže na Indusově ulici čp. 210. Kapacita ubytovny je 26 míst. [18]

Penzion TKZ

Penzion TKZ Polná Penzion se nachází na ulici Boženy Němcové čp. 332. V penzionu je k dispozici apartmán pro 2 osoby, 2 dvoulůžkové pokoje a jeden jednolůžkový s možností přistýlky. [19]

Zámecká restaurace

Zámecká restaurace je nejdéle fungující stravovací a ubytovací zařízení v Polné. Restaurace má kapacitu 70 míst a nabízí omezený výběr hotových jídel a minutkovou kuchyni. Zámecký restaurant nabízí také ubytování s kapacitou 20 lůžek. Jedná se o dvoulůžkové a třílůžkové pokoje hotelového typu. Dalších 20 lůžek nabízí turistická ubytovna Kulturního střediska. Lůžka nižšího standardu jsou umístěna ve vícelůžkových pokojích. [18]

Pizzerie a Penzion u Hilsnera

Pizzerie a penzion U Hilsnera se nachází nedaleko Husova náměstí na Palackého ulici čp. 266. Podnik nabízí přes 30 druhů pizz a míchané zeleninové saláty. Kapacita restaurace je 30 míst, letní terasa nabízí do 40 míst k sezení. Penzion umístěný v prvním patře budovy má kapacitu 7 lůžek. [20]

Restaurace u Smrčků

Restaurace nabízí rodinné i společenské akce, nebo oslavy narozenin, zásnub, svatby, srazy kolegů či spolužáků. Nabízí tak venkovní i vnitřní prostory restaurace. [21]

Pivovar Polná

V Polné se s novým majitelem otevřela v červnu letošního roku nově zrekonstruovaná restaurace Pivovar. Do budoucna se připravuje ubytování a také znovuoobnovená výroba piva.

4 Analýza současného stavu návštěvnosti památek

V Polné jsem vyrůstala od svého narození. Pociťuji a vnímám přeměnu města vzhledem k turistické návštěvnosti, bohužel to má i své nedostatky.

Polná je město, které nabízí širokou škálu historických památek, město, které získalo ocenění za historického místa roku 2006. Ze začátku roku 2010 však dostalo město Polná dotace v řízení cestovního ruchu. Finanční podporu získaly díky projektu „Zpřístupnění národní kulturní památky v Polné pro potřeby cestovního ruchu v Polné“.

Z počátku bych ráda uvedla od informačního centra Polná návštěvnost vedenou od roku 2009 až 2018. V této kapitole bude souhrn posledních tří let tj. 2016, 2017, 2018. V celkových počtech se nerozlišuje zahraniční a domácí turista.

NÁVŠTĚVNOST MĚSTSKÉHO MUZEA V POLNÁ 2016

Tabulka 2 Návštěvnost Městského muzea 2016

Návštěvníci expozic a výstav v rámci běžného provozu	4 172 osob
Návštěvníci akcí (spaní na hradě, vernisáže, noční prohlídky)	1 438 osob
Návštěvnost celkem za rok 2016	5 613 osob

Zdroj: (Informační centrum Polná, 2019)

NÁVŠTĚVNOST DĚKANSKÉHO KOSTELA NANEBEVZETÍ PANNY MARIE 2016

Tabulka 3 Návštěvnost Nanebevzetí Panny Marie 2016

Počet návštěvníků prohlídkových tras	2 908 osob
Počet návštěvníků obslužených na IC	989 osob
Celková návštěvnost IC chámu	3 897 osob

Zdroj: (Informační centrum Polná, 2019)

NÁVŠTĚVNOST MĚSTSKÉHO MUZEA V POLNÁ 2017

Tabulka 4 Návštěvnost Městského muzea 2017

Návštěvnost muzea za rok 2017 (expoze, výstavy, akce, přednášky, kostýmované prohlídky...atd.)	6 932 osob
--	------------

Zdroj: (Informační centrum Polná, 2019)

NÁVŠTĚVNOST DĚKANSKÉHO KOSTELA NANEBEVZETÍ PANNY MARIE 2017

Tabulka 5 Návštěvnost Kostel Nanebevzetí Panny Marie 2017

Počet návštěvníků prohlídkových tras	2 450 osob
Počet návštěvníků obslužených na IC	1 236 osob
Celková návštěvnost IC chámu	3 686 osob

Zdroj: (Informační centrum Polná, 2019)

NÁVŠTĚVNOST REGIONÁLNÍ ŽIDOVSKÉ MUZEUM POLNÁ 2017

Tabulka 6 Regionální židovské muzeum 2017

Celkem návštěvníků navštěvující - Polín, výstavy v synagoze, aj.	1 702 návštěvníků
platicích	1 352 osob
neplaticích	350 osob

Zdroj: (Informační centrum Polná, 2019)

NÁVŠTĚVNOST MĚSTSKÉHO MUZEA V POLNÁ 2018

Tabulka 7 Návštěvnost Městského muzea 2018

Návštěvnost muzea za rok 2018 (expoze, výstavy, akce, přednášky, kostýmované prohlídky...atd.)	8 600 osob
--	------------

Zdroj: (Informační centrum Polná, 2019)

NÁVŠTĚVNOST DĚKANSKÉHO KOSTELA NANEBEVZETÍ PANNY MARIE 2018

Tabulka 8 Návštěvnost Kostel Nanebevzetí Panny Marie 2018

Celková návštěvnost IC chrámu	4 688 osob
z toho cizinců	178 osob

Zdroj: (Informační centrum Polná, 2019)

NÁVŠTĚVNOST REGIONÁLNÍ ŽIDOVSKÉ MUZEUM POLNÁ 2018

Návštěvnost nebyla vypočítána. Můžeme však předvídat podle informačního centra, že návštěvnost byla odhadnuta na 1 800 osob za rok.

5 Návrh na zlepšení propagace města

5.1 Cyklostezka

Doposud nevyřešené a stále opakované téma, kudy bude vést cyklostezka. Polná, která je bohatá svou historií momentálně postrádá jedno z velice důležitých přípojek k navštívení Polné. Při každých volbách města, strany navrhují a slibují výstavbu právě zmíněné cyklostezky, avšak doposud není vidět žádná snaha, či výsledek.

Nápad na vybudování a začátek cyklostezky by mohl napodobovat onu stezku v Příbyslavi. Vede po staré železniční trati, která je dlouhá necelých 9 km. Na začátku Polné směrem od Jihlavy vede také železniční trať z Dobronína, která je nefunkční a provoz zde byl odstaven. Napojení na tuto cyklostezku by mohlo vést už od samotného jádra města, kde by právě z důvodu cyklistických výletů, byla navržena půjčovna kol s omezeným množstvím. Trasy by mohly lemovat lesy Březina, kde by byla turistům poskytnuta jízda v terénu a poznání Polenských kopců a lesních tras.

Dosavadní „cyklostezka“ vede pouze po silnicích druhých a vyšších tříd do okolních obcí mikroregionu Polenska. Vzniká tam riziko nebezpečí, omezuje dostupnost a především kategorii lidí s malými dětmi, kteří neradi jezdí po otevřených vozovkách z důvodu bezpečnosti.

Ze začátku by stačilo předělat dvoukilometrový úsek železniční trati z Polné do Dobronína, aby lidé i s malými dětmi měli možnost a přístup ke sportovním aktivitám. Náklady na první kilometry nejsou z hlediska financí tak náročné, aby město nechalo vypracovat projekt.

5.2 Vybudování koupaliště

Koupaliště spadá do další součásti nevyřešených bodů. V Polné jsou pouze rybníky, které se v letním období kazí, a je tam doporučený zákaz koupání. Návrhy na vyřešení toho problému navrhuji strany, které sedí ve vedení města Polné. Doposud však nikdo nevyřešil a nepodal návrh, který by byl schválený, a následně by začala jeho výstavba. Toto téma je aktuální a patří do priorit strategického rozvoje roku 2020.

Rybník Peklo má 15 hektarů vodní plochy a nabízí tak lidem využití v rekreačním areálu. Nachází se zde kiosek, půjčovna lodí a šlapadel. Před pár roky tu byl vybudován i zábavný park, kde můžeme najít prolézačky pro malé děti a mini golf pro dospělé. Pro zlepšení kvality vody se dával rybník odbahňovat v roce 2005, avšak to bylo na tak velké vodní ploše neefektivní.

Jeden z mnoha návrhů by bylo řešení pomocí vytvoření umělého přírodního koupaliště na palouku vedle rybníka Peklo. Dostupnost k odpočinkovému areálu by byla minimální.

5.3 Informační tabule v centru

S nárůstem návštěvníků, kteří proudí do historického města, by zde měly být vytvořeny informační tabule, které by byly nainstalovány na Husově náměstí. Jejich pozornost by byla směřována na hlavní atraktivity města: kostel Nanebevzetí Panny Marie, Židovské město a synagoga, hrad a zámek společně s muzeem a starou školou. Informační tabule by obsahovaly stručný výklad o historické památce v jazyce českém, anglickém a německém. Sloužily by k orientaci, kde se turista či občan nachází, a jakým směrem se má k památce dostat.

Tabule by byly vystavěny z kovových sloupků. Po stranách osvětleny, takže by sloužily k čtení ve večerních hodinách. Důvod vybudování tabulí je velmi prostý. Návštěvník, který navštíví město, zastavuje většinou na náměstí, kde je velmi nepřehledné, jak se k památce dostat. Tento návrh přispěje k informovanosti, co je zde možné vidět a poznat. Ze své zkušenosti vím, že mnoho lidí se ptá, jak se dostane na dané místo památky, proto tento návrh považuji za nutnost neboli vyšší prioritu města.

5.4 Marketingové propagace města pro cestovní ruch

Hlavním cílem je nalákání účastníků cestovního ruchu na atraktivitu zmíněného města Polná, nebo regionu i kraje. Z okolních postřehů známých, vnímám tuto část marketingového produktu za důležitou ovšem i bohužel postradatelnou. Mělo by se více dbát na celkovou propagaci, dávat více lidem vědět, co zde mohou vidět. Myslím tím, zpravodajské listy např. pro kraj Vysočina i pro celou republiku. Aby lidé věděli, že i v malém městě, mohou najít široký rozsah historie. Dalším návrhem je audiovizuální prostředek CD ROM. Do tohoto prostředku lze sdělit všechny informace, které by byli v mluveném slovu.

V Polné se vydává měsíční zpravodaj pouze pro obyvatele města, kde lze najít informace technické a informační, nikoliv o nalákání na památky. Další možná propagace je vytvořena na informačních letáčích, které lze najít v místě památky, nebo v informačním centru. Film Zločin v Polné, který se zabývá smrtí Anežky Hruškové v období, kdy prezidentem byl T. G. Masaryk, zachycoval celkový případ, který se odehrál v Polné. Tento film posloužil ke zviditelnění města. Lidé tak navštěvují místo zločinu a přitom začínají poznávat i další historické stavby.

5.5 Organizační jednodenní výlety po Polné a jejím okolí

Sama jsem již absolvovala výlety po Vysočině, ať už to byly jednodenní, týdenní, nebo i více dní. Konkrétně by to bylo zaměřeno na památky a významná místa ve městě Polná, kde by byly specializováni průvodci právě na tuto trasu. Prezentovat tyto výlety by mohlo město ve svých TIC, v novinách i rádiích. Výlet by byl ideální pro mladé rodiny s dětmi a seniory. Důvodem tohoto poznávacího místního výletu je ukázat turistům s odborným výkladem za pochodu krásy města. Proto navrhuji tyto 3 trasy historických míst a památek.

Název: Aktivní poznání Polné v jednom dni

Konání zájezdu: jeden den, letní sezóna

Cílová skupina: rodiny s dětmi, senioři

Program:

I. trasa:

- jádro města
- Stará Polenská škola
- Areál hradu a zámku
- Pivovarské budovy

II. trasa:

- Kostel svaté Kateřiny
- hrob Anežky Hruškové
- Synagoga a Rabínský dům

III. trasa

- jádro města
- Kostel Nanebevzetí Panny Marie
- Budova děkanství a kaplanka
- Kostel Svatá Barbora
- Křížová cesta a boží hrob
- starý Židovský hřbitov

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo obeznámení kulturních historických památek ve městě Polná a následné navrhnutí a zvýšení propagace formou řešení. V teoretické části jsem se zabývala stručnou charakteristikou města Polná, kde se nachází její poloha, dále jednotlivými památkami, které se nacházejí ve městě a jsou atraktivní pro cestovní ruch. V první kapitole teoretické části jsem se věnovala pozornost charakteristice a popisu zámku a hradu Polná, dále jsem zmínila muzeum, které je spojený s hradem v jednom areálu. Následně jsem charakterizovala Synagogu, Starou školu, a v poslední řadě Židovství v Polné, které zde nese velikou historii a je zde dochovaný hřbitov spolu s náměstím židů. Díky Polenské historii jsem měla možnost vyzdvihnout a dále přiblížit téma Hilsneriáda současně se zabitím Anežky Hruškové, které bylo před dvěma lety opět otevřeno z důvodu natočení filmu Zločin v Polné.

V praktické části jsem ze začátku věnovala pozornost městu Polná z hlediska cestovního ruchu. V Polné žilo mnoho významných osobností, které zviditelnilo toto město, nebo se zde podíleli - podílí na životě s místními občany a prezentují nás ve světě. Zmapovala jsem demografické údaje města a následně udělala analýzu podmínek pro rozvoj cestovního ruchu z částí – dopravní situace, železniční doprava, cyklostezky. Další prioritou pro rozvoj je ubytovací a stravovací služby, které se zde v Polné nacházejí a tvoří zároveň důležitou část pro lidi, kteří zde chtějí strávit čas a poznávat památky Polné.

Další kapitolou v praktické části bylo vyhodnocení návštěvnosti během tří let na místních památkách. Z tabulek které zahrnují místní občany České Republiky a cizince, lze snadno vyčíst postupný nárůst a zájem o památky. Nárůst je z části podílen otevřením Regionálního židovského muzea, které je společně v projektu na obnovu vybraných památek v ČR. Díky rekonstrukci a obnově Synagogy a Rabínského domu dnes slouží turistům a je plně přístupná.

Hlavní důležitou částí praktické práce bylo navržení pár bodů na zvýšení návštěvnosti a především propagace města. Polná je z hlediska cestovního ruchu propagována pouze v kraji Vysočina pomocí letáčků, které se dají najít ve všech TIC na Vysočině.

Velkým přínosem a propagací je nespočet knih vydávaných v dávné historii i současnosti. Díky nadšeným historikům, kteří jsou polenští rodáci, můžeme každý rok číst nové publikace o městě. Návrhy, již uvedené v hlavní části práce jsem promýšlela z velké části za pomoci mé rodiny, dané situace nynějším vystupováním města, jejich služeb a produktů. Tyto návrhy by měli zvýšit návštěvnost a vybudování nových lákadel pro lidi místní i turisty.

Při zpracování těchto návrhů jsem vycházela především ze současných knižních publikací a prospektových materiálů. Velký přínos pro zpracování práce byly diskuze mezi známými a připomínky k vylepšení. Tuto tematiku jsem zpracovala tak, aby byla plně k dispozici při zájmu vylepšit město Polná. Domnívám se, že cíl mé bakalářské práce byl splněn.

6 Seznam použité literatury

ČEJKA, Jiří, Aristid FRANC, Bohuslav HLADÍK, et al. *Polná 1242 - 1992*. Polná: Městský úřad v Polné, 1992. ISBN není uvedeno.

ČERNÝ, Bohumil, Milan ŠUP, Jan PRCHAL, Jan HOZÁK a Petr VAŠÍČEK. *Hilsneriáda: (k 100. výročí 1899-1999)*. 5. publikace. Polná: Linda, 1999.

HLADÍK, Bohuslav, Bohumila OBERREITRA, Stanislav TESKA a Václav FEJTA, KÁBA, Arnošt, ed. *Stará polenská škola: průvodce muzejní expozicí*. Jihlava: Muzeum Vysočiny Jihlava, 1965.

KLENOVSKÝ, Jaroslav. *Židovské město v Polné*. Vydání druhé. Polná: Nakladatelství Linda, 2007. ISBN 80-238-5733-9.

POJMON, František. *Polná: Popis dějepisný, místopisný a statistický*. Polná: ROMANCE, 1991. ISBN 80-900261-7-6.

PRCHAL, Jan. *Biografický slovník Polenska: významní rodáci a obyvatelé regionu*. Polná: Linda, 2002. ISBN 80-238-8985-0.

PRCHAL, Jan. *Polná*. Polná: Linda Polná, 2010. ISBN není uvedeno.

PRCHAL, Jan. *Polná: střípky z historie i současnosti*. Polná: Město Polná, 2018.

PRCHAL, Jan. *Polensko střípky z historie i současnosti: místopis - lidé - kultura*. Polná: Tisk Jiprint, s.r.o., Jihlava, 2019.

PRCHAL, Jan, Jaroslav HAVLÍČEK, Filip PLAŠIL, Jaromír PROCHÁZKA, Ivan PROKOP, Milan ŠUP a . *Polensko: Kulturně - historický a vlastivědný sborník*. Polná: Nakladatelství Linda, 2009. ISBN není uvedeno.

PRCHAL, Jan, František MACH, Bohuslav HLADÍK, Zdeňka SKOČDOPOLOVÁ, Ludmila VOMELOVÁ a . *Polensko: Kulturně - historický a vlastivědný sborník*. Polná: Nakladatelství Linda, 2001. ISBN není uvedeno.

PRCHAL, Jan, František MACH, Bohuslav HLADÍK, Zdeňka SKOČDOPOLOVÁ, Ludmila VOMELOVÁ a . *Polensko: Děkanský chrám Nanebevzetí Panny Marie*. Polná: Nakladatelství Linda, 2001. ISBN není uvedeno.

6.1 Internetové zdroje

- [1] *Mapy Google . Google* [online]. Dostupné z: <https://www.google.com/maps/place/588+13+Poln%C3%A1/@49.4923797,15.668344,12z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x470d0e550e74a459:0x86422115479ce1b8!8m2!3d49.4869985!4d15.718814>
- [2] *Česká televize* [online]. [cit. 2019-10-30]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10430569618-zlocin-v-polne/214512120250001-zlocin-v-polne-1-2/>
- [3] *Demografické údaje* [online]. [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/61546986/1300721803.pdf/bcb6d91b-626f-41fd-a705-3f7a49265b4d?version=1.0>
- [4] *Městský úřad Polná: Polná. Polná: Titulní stránka* [online]. Dostupné z: <https://www.mesto-polna.cz/mestsky-urad-polna/ms-84345/p1=84345>
- [5] *Program zasedání městské rady. Polná* [online]. 2019 [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: https://www.mesto-polna.cz/assets/File.ashx?id_org=12549&id_dokumenty=342348
- [6] *Hrad a zámek Polná* [online]. [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <http://www.kzhp.cz/galerie/hrad-zamek-a-muzeum2008-02-03>
- [7] *Expozice starých řemesel. Město Polná* [online]. [cit. 2019-07-24]. Dostupné z: <https://www.mesto-polna.cz/areal-hradu-a-zamku/gs-7009/p1=84437>
- [8] *Městské muzeum Polná*. In: <http://www.dedictvivysociny.cz/> [online]. Jihlava: iStudio.cz, 2011 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: <https://www.navylet.cz/cs/cil/mestske-muzeum-polna-polna>
- [9] *Hilsnerova aféra - Stránky Masarykovy společnosti. Masarykova společnost - Stránky Masarykovy společnosti* [online]. Dostupné z: <https://masarykovaspolecnost.cz/zivotopis/hilsnerova-afera>
- [10] *Chrám Nanebevzetí Panny Marie: Farnost Polná. Farnost Polná: Titulní stránka* [online]. Dostupné z: <http://www.farnostpolna.cz/chram-nanebevzeti-panny-marie/ds-1015/archiv=0>

- [11] *Mlékárna Polná: Profil firmy* [online]. [cit. 2019-10-30]. Dostupné z: <http://www.mpolna.cz/>
- [12] *Statistické informace o Polné* [online]. [cit. 2019-08-01]. Dostupné z: <https://www.odhadonline.cz/odhad-statistika-kriminalita-nezamestnanost-prumerna-mzda-nemoci-znalecky-posudek-odhadce-znalec-obec-polna-okr-jihlava/#obyvatel>
- [13] *Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Jihlavě* [online]. 2019 [cit. 2019-08-13]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xj/nezamestnanost-v-kraji-vysocina-k-31-12-2018-byla-pod-republikovym-prumerem>
- [14] *Policie České Republiky: KŘP kraje Vysočina* [online]. 2019 [cit. 2019-08-13]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyvoj-kriminality-v-prvnim-pololeti-na-jihlavsku.aspx>
- [15] *Informační centrum Polná: Cyklotrasy* [online]. 2007 [cit. 2019-08-13]. Dostupné z: <https://www.infocentrumpolna.cz/cyklotrasy/ds-1013/p1=3387>
- [16] *Apartmán Galerie* [online]. [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <http://www.apartmangalerie.cz/>
- [17] *Apartmán Pod kostelem* [online]. [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <http://www.podkostelem.cz/>
- [18] *Kulturní středisko Polná* [online]. [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <http://www.kspolna.cz/kontakt.html>
- [19] *TKZ Polná: Nabídka ubytování* [online]. [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <https://www.t kz.cz/o-spolecnosti/nabidka-ubytovani>
- [20] *U Hilsnera: Ubytování U Hilsnera v Polné* [online]. [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <http://www.uhilsnera.cz/ubytovani-polna>
- [21] *Restaurace u Smrčků* [online]. [cit. 2019-08-14]. Dostupné z: <http://www.usmrckupolna.cz/restaurace-u-smrcku.html>

6.2 Přílohy

I. TRASA : - jádro města
 - Stava' Polenská škola
 - Areál hradu a zámku
 - Pivovarské budovy

II. TRASA : Kostel svatě Kateřiny
 - hrad Ančelů Hrušové
 - Synagoga a Rabinský dům

III. TRASA : - jádro města
 - Kostel nanebevz. Panny Marie
 - budova děranské a kaplanie
 - kostel svatě Barbory
 - křižová cesta a boží hrobo
 - stany židovské hřbitovy

